

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILLO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU.—S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI.
— ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ.
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRAŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (No.) 202.

CHICAGO, ILL., PETEK, 17. OKTOBRA — FRIDAY, OCTOBER 17, 1930.

LETNIK XXXIX.

Evharist. proslava v Pittsburghu - Velika stavka v Nemčiji

DRUŠTVO NAJSV. IMENA IZKAZALO ČAST PRESV. EVHARISTIJI. — OGROMNO ŠTEVLO LJUDSTVA SE UDELEŽILO PROSLAVE. — VELIČASTEN VEČERNI PRIZOR NA FORBES FIELD.

126,000 STAVKUJO. ČIH V BERLINU

V protest proti nameravanemu znižanju plač so kovinski delavci solidarno stopili v stavko. — Stavka ogroža politični in gospodarski položaj Nemčije.

Berlin, Nemčija. — Že do zdaj skrajno napeti in negotoviti politični in gospodarski položaj v Nemčiji se se znatno bolj poostreže stavko, ki je izbruhnila v sredo zjutraj in pri kateri je udeleženih 126 tisoč berlinskih kovinskih delavcev. Stavka je bila od unije sklenjena v protest, ker so delodajalci z dovoljenjem vlade odločili, da dani, da znižajo delavcem plače za osem odstotkov.

Stavka se je izvedla v najpopolnejši solidarnosti in je faktično vse delavstvo zapustilo delo. Po dovoljenju unije smoje ostati pri delu samo vojni invalidi in pa moški preko 60 let stari.

Kake bodo posledice te stavke, se niti zdalec ne more napovedati, kajti kovinska industrija ima velik vpliv na potek obrata tudi v drugih panogah industrije. Tudi v političnem oziru bodo posledice znatne, kajti kovinski delavci so do zdaj tvorili najbolj močno oporo republike.

V vseh tvornicah, ki so pripravljene po stavki, so postavljene močne oborožene policijske straže, da preprečijo morebitne nemire.

ČASOPISI SE BODO IZRAZILI O PROHIBICIJI

Washington, D. C. — Novoustanovljeni informacijski odsek prohibicijskega urada je razposlal vsem listom v deželi vprašalne pole, na katerih najizrazijo listi svoje stališče glede prohibicije. Na polah so tri vprašanja, namreč 1) Ali ste naklonjeni 18. amendmentu in Volsteadovemu zakonu? 2) Ali ste mu nasprotni? 3) Ali ste neutralni? — Te vprašalne pole so razposlane okrog 3000 raznim listom. Pričakuje se, da bodo odgovori naznanjeni javnosti.

ZA LICENCIRANJE AVTO-MOBILISTOV

Chicago, Ill. — Ker se vedno bolj množe avtomobilske nesreče in ker je dognano, da te nesreče v največ slučajih povzročijo vozniki, ki iz tega ali drugega vzroka niso sposobni, da bi vozili avto, zvezza oblasti pričele iskati, a vse raziskave uspeha. Zadeva se postajala sumljiva in zato je uvedla preiskava tudi v blagovem uradu. Odprli so praznino. Izginilo je iz nek vrednostnih papirjev za šest milijonov dolarjev, ki so bili lastnikov Metal and Mining Shares Inc., katere je bil Bob Shantz, predsednik. Lov za pobeglim kapitalistom se je podvojeno in nadaljuje.

SKUŠAJO NAPRAVITI DEŽ

RAKETIRSTVO V UNIJAH KRIŽEM SVETA REGISTRACIJA BREZPOSELNICH

Strahovalci v unijah nalagajo poseben asesment za svoj žep.

Chicago, Ill. — Oblasti so na delu, da zborejo še nadaljnje dokaze o strahovalci, ki jo vodijo nekatere osebe v delavskih unijah. Pri pregledovanju knjig Circular Distributors' Union so prišli na sled, da so trije poslovni agenti, J. Rooney, R. Witcher in J. Cook na svojo roko in za svoj žep zahvaljujejo se načinu na katerih najizrazijo listi svoje stališče glede prohibicije. Na polah so tri vprašanja, namreč 1) Ali ste naklonjeni 18. amendmentu in Volsteadovemu zakonu? 2) Ali ste mu nasprotni? 3) Ali ste neutralni? — Te vprašalne pole so razposlane okrog 3000 raznim listom. Pričakuje se, da bodo odgovori naznanjeni javnosti.

AVTO ZAVOZIL V HIŠO SLOVENCA

So. Chicago, Ill. — Neprijeten obisk je dobila v sredo zjutraj družina Josepha Seboha, 9553 Ewing Ave. Okrog ostrega ovinka je namreč privedel neki avto in se zaletel naravnost v hišo in sprednjih poroč skoraj popolnoma porušil. Pretres je bil tako silen, da je vrgel iz postelje dve domači hčeri, Anna in Rose, ki ste pa pri padcu zadobile le malo prask. V avtomobilu sta se vozila dva mlada fanta, ki sta ostala popolnoma nepoškodovana.

BOSTON, MASS. — Tukajšnja konvencija Ameriške delavske federacije je v sredo pooblastila svojega predsednika Greena, naj osebno vložiti pri predsedniku Hooverju protest proti nameravanemu znižanju plač v vojni mornarici Zed. držav.

ZA PRIZADETE PO SUŠI

Washington, D. C. — V svrbo, da se farmarjem v tistih pokrajinah, ki so bile letos prizadete po suši, pripomore do

Washington, D. C. — Zvezna vlada je sklenila pogodb, po kateri je kupila zemljišče za zgradbo novega poštnega poslopja v Chicagi.

Moderna znanost je iznašla mnogo čudovitih stvari, o katerih se nam pred desetletji nista sanjalo ni. Tako se ji bodo morebiti posrečili tudi najnovješji poizkusni, namreč, kako bi se dal napraviti umeten dež. Enega mnogih poizkusov nam kaže gornja slika, ki se je izvršil blizu Washingtona. Ideja je bila, da bi z močnimi dinamitnimi eksplozijami pretresli ozračje in bi se na ta način zgostili vodni hlapi.

Snuje se pomoč za brezposelne v Chicagi.

Chicago, Ill. — Na konferenci, katero je sklical v tem mestu govoril Emmerson v odpomoč brezposelnosti v državi Illinois, predvsem pa v mestu Chicago, in na kateri so udeležene odlične osebnosti iz industrijskega in trgovskega sveta, kakor tudi zastopniki delavstva, se deluje na to, da se odredi takojšnja pomoč najbolj potrebnim, ki se nahajajo brez dela.

Montevideo, Urugvaj. — Kak je položaj zdaj v Braziliji, ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, ker si poročila vlade in poročila upornikov nasprotujejo. Oboji namreč poročajo o svojih zmaga.

London, Anglija. — Eden naj bolj mogočnih vladarjev v Indiji, sultan iz Lahore, se je poročil z neko Šotkinjo, s katero se je seznanil že pred leti. On je star 57 let, žena pa 40 let.

Helsingfors, Finska. — Na tajinstven način je izginal bivši predsednik tukajšnje republike, Dr. K. J. Stahlberg, in njegova žena. Boje se, da so ga ugrabili njegovi politični nasprotniki.

ITALIJANSKO MUNICIJSKO SKLADIŠE ZGORELO

Beograd, Jugoslavija. — Pretekli teden je način, ki do zdaj še ni pojasnjen, nastal ogenj v italijanskem municipiskem skladišču blizu Postojne in ga popolnoma uničil. Škoda se računa na okrog 60,000 dolarjev. Kakor je bilo pričakovati, so fašistične oblasti zverile, da je bilo za 12 cm zmerili, da je bilo za 12 cm debelo. To polje je po strašni nevihti letos že tretjič uničeno. Prvič je bila junija meseca uničena rž in pšenica, drugič 18. julija oves in proso, sedaj pa še zadnji up kmeta — ajda, ki je bila ravno v najlepšem cvetu.

Nevarna bolezni okoli Križevcev

Nedavno si je neka ženska v vasi Dubovec pri Križevcih zadrla trn v peto. K zdravniku ni šla zaradi tega. Po dveh dneh je pa vsa otekla in otrpla. Zdravnik ji je dal injekcijo proti tetanusu, pa ji ni več pomagala. Neki kmet iz Marinovca si je tudi zabolel leseno trčico v roko. Ko mu je roka otekla, je šel k zdravniku. Tudi on je dobil injekcijo proti tetanusu, toda njegovo stanje je resno.

Smrtna kosa

V Št. Janžu na Dolenjskem je umrl Ignac Knez, posestnik v Koluderiji. — V Mariboru v bolnici je umrl Alojzij Fritz, soprogata koljarja drž. železnice, stara 56 let. — V Celju je zlomil nogo.

Iz Jugoslavije.

MANIRE LAŠKEGA SENATORJA NA JUGOSLOVANSKIH TLEH. — STRAŠNA TOČA NA SORŠKEM POLJU. — TETANUS V PREKMURJU. — SMRTNA KOSA. — POZARI, NESREČE IN DRUGE NOVICE.

Oblastnost italijanskega senatorja je umrla Antonija Majcen, gospodinja, stara 52 let. — V Logatec je na poškodbah umrl posestnik Lukanc z Rovt.

Število katolikov v Bosni raste. Po neki novi statistiki, ki so jo priredile cerkvene oblasti, je v Bosni in Hercegovini 560 tisoč prebivalcev katoliške vere, dočim jih je bilo po zadnjem ljudskem štetju le 440 tisoč.

Požar. Kmetu Mihaelu Vogrinčiču v Topolovcih, Slov. Krajina, se je na nepojasnj-n način vžgalo gospodarsko poslopje in hiša. Ker je bilo vse leseno in slamo krito, ga ni bilo mogoče rešiti. Zgorela je mrva, slama in več gospodarskih strojev.

Zlomil si je nogo. Jonaš Stepan, posestnik v Predanovcih, si je zlomil nogo, ko je ponoči na 24. sept. šel na dvorišče.

Požar pri Novem mestu. Dne 29. sept. okoli 1 ure po noči je začelo goreti v kozolcu Antona Štih-a v Gotni vasi pri Novem mestu. Kozolec je popolnoma pogorel. Zgorela je vsa mrva in slama, ki je bila tam. Gasilci so komaj obvarovali, da se ni požar razširil na druga poslopja.

Škofja Loka. Iz Škofje Loke poročajo, da se je v tamožnji okolici zaredilo toliko veveric, da so že začele delati škodo. Ljudje jih vidijo po šest in več skupaj.

Požar. Pogorelo je poslopje, stanovanjska hiša, posestniku Turku pd. Žilavec v Domojinci. Prišli so gasiti tudi gasilci iz nemške Radgone.

Maša zadušnica za narodne heroje. V tih, globoki in nemi bolesti je škofjeloško meščanstvo darovalo svojo molitev za onesko so dali največ — svoje življenje — na oltar za neodrešeno domovino. Tiho sv. mašo je daroval mestni župnik.

Šest žensk utonilo. Seljaki iz Uljana pri Zadru so se vrčali z druge strani kanala, kjer so obirali grozdje. Sredi kanala je pa potegnil nenadoma močan veter, prevrnil ladjo, v kateri je bilo 20 oseb in 80 hl mošta. Možje, ki so znali plavati, so se rešili, šest žensk je pa utonilo.

Kdo je močnejši? V Staničevi ulici v Ljubljani sta se dva dijaka metalna, da se prepričata, kdo je močnejši. V tej rokoborbi je podlegel Viljem Ravbar, ki ga je nasprotnik podrl na tla, ter si je zlomil nogo.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedejkoval in dnevno po praznikih.

Izhaja in tisk
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:

	Subscription:
Za celo leto	\$5.00
Za pol leta	2.50
Za četr leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	\$6.00
Za pol leta	3.00
Za četr leta	1.75
For one year	\$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	\$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlanji na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtek dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Clarence Darrow

Ako se prav spominjam, sem nekaj čital, da bi bil Mr. Clarence Darrow menda češkega pokolenja. Za to ne gre. V amerikanski javnosti je Mr. Darrow precej znan, odvetnik, advokat je, zagovarjal je večkrat znane kriminalce, ponaša se rad s svojim človekoljubjem, postavlja se za pravico, kakor jo on vidi, in zoperstavlja se proti krivici, enako pač, kakor jo on pojmuje; dalje je agnostik in se rad prenika v verskih in moralnih vprašanjih, in kot modernist je ves za evolucijo, kakršno pohujajo zdaj amerikanski javnosti. Bolj točno bi lahko rekli, da to je bil Mr. Darrow, ker nedavno od tega je izjavil, da se ne bo več udejstvoval v javnosti, ker je že precej v letih, treba mu pa tudi ni, saj je bil advokat.

Zopet pa se je Mr. Darrow pojavi v javnosti. Chicago postaja metropola tudi v zadavah, katere mu niso ravno v slavo. Težko je razločiti, kje se v Chicagi pravica jenja in začenja krivica, in nasprotno. Zločini so na dnevnem redu, pa včasih izgleda, kakor bi delali neredi tisti, katerim je skrb za javni red izročena, in bi se godila krivica takim, ki so obdelovali, da delajo zločine. Pravi moderni Babilon.

Butlegarska roba stopi mestoma v ozadje. Pojavila se je neka butlegarija v delavskih unijah nasproti nekim obrtim. Ako je tako, kakor se na zunaj kaže, trpita obe stranki, delavska unija in obrt. Baje so se vrnili v unijo neki elementi, ki pritisajo na industrije potom nekih črnih list, da jih prisili do nekih dajatev, ki pa izginejo v žepih teh butlegarjev.

Oblasti smatrajo to za zločin, in zločin je, ako je tako. Delavska unija ima pravico in v mnogih slučajih tudi moč, da prisili industrije do pravičnega razmerja, ampak vsaka unija si sama kopije grob, ako nastopa potom izsiljevalnega butlegarja, da obrt preti, da zahteva neopravičene dajatve, da polaga pred industrije in zavode bombe in jih na ta način "omehčuje".

To so nasilstva, ako se tako dogaja. Če je javnim oblastim za dobrobit v javnosti, ne morejo kaj takega trpeti. Industrija in delavske unije trpijo.

Te oblasti so proglašile take elemente za "javne sovražnike", in njih prizadevanje gre za tem, da oblasti te elemente spravijo iz javnosti, jim onemogočijo njih kriminalno butlegarstvo.

In tu se začne zgodba z Mr. Darrowom. Mož je stopil iz "pokoja" zopet v javnost, kakor pravi sam, ne ravno, da zopet prične s svojim adyovatskim poslom, temveč le, da pomaga nekim, katerim se baje dogaja krivica od strani javnih oblasti.

Tu nastaja pravčeta dilema. Stvar toraj izgleda, kakor bi bili neki elementi, ki uprizarjajo takozvane "labor rackets" na pravem, in bi delale jim krivico oblasti, katere jih preganjajo, in jih mora Mr. Clarence Darrow pred to krivico štititi, zagovarjati, ter je le iz tega naziranja stopil zopet v javnost.

Nepristranski opazovalec res ne ve, pri čem da je. Prav gorostano bi bilo tudi pri znanih amerikanskih razmerah, kjer je pač vse mogoče, da bi delale oblasti namenoma krično, preganjale nedolžne, proglašale za "javne sovražnike" take, ki bi ne bili, delale za red po krivičnem neredu. To bi

izgledalo tudi za Ameriko malo predebelo. Ampak vsaj dr. Clarence Darrow mora biti o tem prepričan, ker drugače bi se ne postavil iz golega človekoljubja za take "preganjance".

Vse pa le kaže, da mora biti Mr. Darrow v precešnjem zmoti. Kaka krivica se more komu zgoditi, to se razume, ampak v tem slučaju je butlegarstvo le preveč očitno, ker trpi industrija in trpijo delavske unije, katere se le zlorabijo, da polnijo taki elementi svoje žepe z milijoni.

Vse kaže, da je Mr. Clarence Darrow postal star, in v stosti je marsikdo prav — otročji.

V NEDELJO SE BOMO ŽENILI

Cleveland-Collinwood, O.

Kaj pa nam morejo, če smo veseli. Nič, prav nič, nam ne morejo, pa če se vsi kapitalisti zarotijo proti nam in niso na noben način pri volji dati nam dela. Slovenec je vedno rad vesel, ne glede na to, ali so dobri ali slabci časi. Slovenec je tudi varčen in prevdaren, zna prav gospodariti v dobrih časih in to mu je v pomoč v hudičasih. Veliko bi se lahko naučili od nas takozvani stopercentni Amerikanci, od katerih jih je mnogo takoj drugi dan po odprtju iz tovarne na "dilci". Marsikateri na rojak lažje prenaša gorie brezdelja kot Amerikanci. O tem bi se dalo mnogo pisati, a ne velja, ker tudi tukaj velja znani slovenski rek: Stara navada, železna sracija. Razume se, da slabe delavske razmere prevladujejo tudi med našim narodom, vendar slabci časi nas popolnoma nič ne zadržujejo, da ne bi prijejali veselic in zavab.

Iz poročil in dopisov v našem časopisu je sklepati, da so številne prireditve, katere prireja naš narod širok Uniju, vedno dobro obiskane. To je nam dokaz, da slovenski rod hoče živeti ne samotariti, akravno daleč proč od svoje domovine. Mnogobrojna podpora na društva, posebno pa kulturna društva, si prizadevajo, da prirejajo v zimskem času zabave take, katere so narodu všeč, kot igre, petje in godba. Dokler bo narod znal ceniti delo in trud kulturnih društev, lahko mnogo naučimo dobrega, poštenega in treznega življenja. Ne dopustimo, da bi bile hrupne veselice in plesi stevilnejše obiskane kot pa počutljive predstave. Od poučne poštene igre imamo vsikdar Rev. Slajta enoglasno odobreve užitka, kot pa od prireditve, katere so nam v škodo in v mnogih slučajih za nas katoličane neprimerno. Poskusimo prirejati več poučnih iger me-

sto modernega plesa, bomo videli, kakšen bo odmev.

V naši collinwoodski naselbini smo se zavzeli, da bomo to sezono posvetili dramatični več časa kot pa druga leta. — Dramatično društvo "Adria", katero je zelo priljubljeno v naši naselbini radi finih predstav, katere je društvo priredilo tekmo svojega obstanka, je sklenilo, da bo letošnjo sezono uprizorilo šest predstav. V ta namen je društvo tudi najelo pokažimo, da se zanimamo za dramatično in za napredek cele naselbine.

Frank Kovačič.

SLOVENCI V FRANCII

Audun le Tiche.

Nepričakovane množice so se zbrale k slovenski blagoslovitvi nove zastave našega Slovenskega delavskega pevskega društva v Audun le Tiche, malem francoskem mestecu tik luksemburške meje dne 28. septembra tega leta. Proslave, ki je izpadla nad vse slovensko in dostojanstveno, se je udeležilo 19. društvo, od njih 12 z zastavami. Izmed odličnikov moramo omeniti gospoda komisarja Poljaka, ki se je udeležil proslave kot zastopnik zadržanega gospoda poslanika in ministra Spaljoviča, gospoda krajevnega mera z gospo, gospoda tajnika Terress Rouges, mestnega župnika in gospoda slovenskega župnika in blagoslovitelja Kastelica iz Aumetza.

Sredi dolge deževne dobe, ko je deževalo še v soboto in lije danes, je dalo nebo prekrasen solnčen dan, kar je slavnost še bolj povzdrignilo.

Nepregledni slavnostni sprevod, v katerem je vihralo 12 zastav slovenskih, poljskih, russkih, francoskih in italijanskih društev, katerega sta poživljali dve godbi in ki je nosil s seboj še vence zavito zastavo, je krenil potem ko je obhodil vse mest, v cerkev in jo popolnoma napolnil, tako da velike množice niso našle v njej več prostora.

Ko so intonirali pevci pred altarjem širglasne slovenske litanijske Matere božje, na krovu pa je znani aumeški mešani zbor dovršeno zapel za odgovore domače pesnice, smo videli, kako so zaigrale solze v očeh premnogih naših rudarjev. Domača božja služba, ki bi jo služil v sredi tujine nabit polni cerkvi domači duhovnik, resnično ni kaj vsakdanje.

Ko so vtihnile orgle in je odmolil gospod župnik predpisane slovenske molitve — kaj je res treba priti v tujino da vidi

vzliknila vsa iz sebe. "Nikdar te ne pustim izpred oči, dokler bom še dihala!"

"Pa pojdem, kakor sem rekla!" je bila hči trdrovratna.

"Da bi me pustila samo?" je bolj zavzidnila ko rekla mati in obraz ji je preletela neznanca žalost.

"Ker poslušate rajši druge kakor mene. Tratarjevi so vam več ko lastna hči!" je bila hrupnula užaljeno.

Mati je pomolčala. Nina se je obrnila proti oknu in menčala v svoji hči rob predpasnika, Jozelj in Sandrinji sta pa čakala, kaj bo. Vedela sta, da je Nina s svojo besedo napravila več, kakor bi mogla sama še s takim dokazovanjem in pregovaranjem doseči.

"Dobro," je spregovorila čez trenutek Budinka, "oddam vam prostore, gospod Sandrinji!"

Sandrinji se ji je poklonil in je dejal s sladkobnim smehljajem in kakor bi pel: "Bravo, signora! Questo mi piace!"

"To je beseda, Budinka!" je bil Jozelj vesel, kakor bi bila Budinkina odločitev njegovo delo. Zgrabil je za njeno roko in jo dal v Sandrinjevo ter udaril s svojo po obeh in bil zmagoslavno slovesen: "Tako,

zdaj drži! Ne boš se kesala!"

"Da bi se le ne!" mu je odgovorila, a ni bila vesela.

Nina se je nasmehnila in bila srečna. Dobro se ji je zdelo, da je premagala Tratarjev vpliv na mater.

Sandrinji je vzel iz aktove beležnice in povedal, da napiše pogodbo. Nina mu je hotela prinesi črnilo in pero, pa je bil ves sladek in se zahvaljeval, kazale polnilno pero, ki ga je že uravnaval: "Mille grazie, signorina, mille grazie per la gentilezza, io ho la stenografica!"

"Za eno leto napišite," je dejala Budinka. "Če bi se medtem vrnil France, bi tako ne mogli ..."

"Eno leto? Pojdni no! Ne splača se. Tri leta, gospod Sandrinji, kaj ne?" je bolj učinkoval ko vprašal Jozelj, zakaj iz glasne besede, s katero je zavračal Budinko, ni našel prehoda.

"Tri leta, si, signora!" je pritrđil Sandrinji in še menil, da ga bo veselilo, če bi pozne pogodbo podaljšali.

"Saj res, mati, pomislite, preden vse uredi! Komaj bi začel, pa bi že moral iskati drugod!" je prigovarjala Nina in bila za tri leta.

Mati se je vdala in Sandrinji je napisal pogodbo, ki jo je nato prebral. Jozelj in Nina sta jo tolmačila in potem so jo podpisali in so obsedeli, zakaj Nina je posredovala, ker se je zanimala za domačo okusno salamo in s kruhom, pa še s črno kavo. Jozelj je zagotovil, da bo v pradavnini živelj pred nimi današnjimi kanadskimi Eskimimi. Nad vse okusno opremljena čitalna dvoranica gostuje v najlepši Aumeški hiši, kjer je našim na razpolago priključen park, v katerem bo urejenih na spomladne dvoje kegljič in dvoje balinič, poleg številnih klopi in domačih utrinkov.

Franci, odšle proti severu in dovolj se obdeli, da bo v nekaterih takih uradih ne najde uradnika, ki pa v nekaterih se zavzema za dobro stvari v korist državljanov. Pridite torej v nedeljo na sejno in pripeljite seboj nove člane, da bodo slišali naše poročilo o doseganjem uspehu in pa, kaj da se da še napraviti za naš prej za slovenski narod v naselbini.

John L. Živetz Jr., tajnik Francija — PRADOMOVNA ESKIMOV

Kanadski paleontolog dr. H. A. Ami, ki je podrobno proučeval podzemne Jame ob reki Dordogni, je došel do zaključka, da so v teh francoskih jama v pradavnini živelj pred nimi današnjimi kanadskimi Eskimimi. Med najdbami dr. Amija je mnogo orožja in orodja, ki je vse izdelano na isti način, kakor ga izdelujejo še današnji kanadski Eskimi. Učenjak domneva, da so po spremembni podnebnih prilik zveri in živali, ki so prej prebivale v Franciji, odšle proti severu in dosegale notri v Kanado. Clovek, ki se je hranil z mesom teh živali, se oblačil z njihovimi kožami in si delal orodje iz njih kosti, jim je moral slediti, da si ohrani življenje.

SIRITE AMER. SLOVENCA!

Mati se je vdala in Sandrinji je napisal pogodbo, ki jo je nato prebral. Jozelj in Nina sta jo tolmačila in potem so jo podpisali in so obsedeli, zakaj Nina je posredovala, ker se je zanimala za domačo okusno salamo in s kruhom, pa še s črno kavo. Jozelj je zagotovil, kako bo žela, ko bodo prihajali v Krizišče tujci, ki jim ne bo za denar.

Sandrinji mu je pritrjeval in pravil, da se res v notranjosti države v starih pokrajini zanimajo za zemljo ob Soči, kjer se bodo vojna za neodrešeno domovino, da bodo v trumah prihajali, občudovali lepote planinske krajine in puščali v njih denar.

Budinka je poslušala preprčevalno govorjenje in verjela, ni mislila na to, kako težko se je odločila pod Ninim pritiskom. Nini se je pa kar samo smejava, ko si je predstavljala, kako bo stregla visoki gospodi ...

Tedaj so začeli mimo hišo hiteti iz vseh končev ljudje na vas. Bili so glasni in vse delo se je, da so vznemirjeni.

(Dalje prih.)

Chronista Sontiacus:

"

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VSTANOVLJENA 29. NOVEMBRA 1914.

Zedinjenih Državah
Severne Amerike Sedež: Joliet, Ill.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vse za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 I. podpredsednik: Filip Živec, 507 Lime St., Joliet, Ill.
 II. podpredsednik: Mary Kremesec, 2323 S. Winchester Ave., Chicago
 Glavni tajnik: Frank J. Wedic, 501 Lime Street, Joliet, Ill.
 Zapisnikar: Paul J. Laurich, 512 N. Broadway, Joliet, Ill.
 Blagajnik: John Petrič, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.
 Dušnovodja: Rev. Joseph Skur, 123 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
 Vrhovni zdravnik: Dr. Martin J. Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNİ ODBOR:

Andrew Glavach, 2210 So. Damen ave., Chicago, Ill.
 Jacob Štrukel, Edwards Ave., R. No. 1, LaSalle, Ill.
 John Gerčar, 1022 McAllister Ave., No. Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:

Anton Štrukel, 1240 - 3rd St., La Salle, Ill.
 Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
 Joseph Wolf, 508 Lime St., Joliet, Ill.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Do dne 1. jan. 1929 je D. S. D. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih podpor, poškodnini in posmrtnini v znesku \$67,634.00.

Zavaruje se lahko za \$250.00, \$500.00 ali \$1000.00. Od 16. do 40. leta se lahko zavaruje za \$1000.00. Od 40. do 45. leta \$500.00. Od 45. do 55. leta se zavaruje le za \$250.00.

Mladinski oddelok, od rojstva pa do 16. leta.

ROJAKI PRISTOPAJTE K DRUŽBI SV. DRUŽINE!

ZAPISNIK

OSME REDNE KONVENCIJE DRUŽBE SV. DRUŽINE
vršeče se meseca septembra, 1930, La Salle, Illinois.

(Dalje.)

Prečita se zapisnik včerajšča, da se je ta odbor zjednile popoldanske (druge) seje, glede plač prihodnjega glavnega odbora in priporoča, da se zapisnik sprejme kot čitan. Podpirano in sprejeto.

Br. Geo. Miketich, predsednik konvenčnega finančnega odbora poroča, da so vse knjige in poslovanje našli v lepem rednu. Br. J. L. Drašler poroča isto. Sestra Bahor poroča, da je bilo vse natančno.

Br. Jos. Gersich predlaga, da lass podpira, da se poročilo konvenčnega finančnega odbora sprejme. Storjeno.

Za Gospodarski odbor poroča predsednik tega odbora Peter Malek sledče:

Br. Anton Seme, član dr. št. 1, Joliet, Ill., je zgubil tri prste in prosi za podporo. Gospodarski odbor priporoča darilo v znesku \$35.00.

Br. Jakob Štrukel prosi, da se vsako prošnjo prečita. Br. gl. tajnik poroča, da dotični član ima samo zdravniško spričevalo. Br. Fr. Škedel, član Gospodarskega odbora omenja isto. Br. Anton Štrukel predlaga, da se bratu Antonu Seme daruje svota \$35.00. Vsestransko podpirano in sprejet.

Br. predsednik prosi reditev, da naj spusti v dvorano vse člane(ice) DSD., ki želijo prisostvovati konvenciji.

Prošnja sestre Mary Lilek, članice dr. št. 1, Joliet, Ill.

Duh. vodja, Rev. Škur vprašajo, kako bi bilo s bolniško podporo za prve tri mesece. Br. Klepec pojasni, da bi naj društvo sama plačevala bolniško podporo za prve tri mesece.

Br. gl. predsednik in gl. tajnik poročata, koliko približno bolnikov ima društvo št. 1. oziroma, koliko znaša bolniška podpora za leto tega društva. Br. Slapničar tudi poroča, da je društvo št. 1. dalo na prostoročno svojim delegatom o tej zadevi.

Br. Simon Šetina je mnenja, da bi vsak član plačal \$2.50 pristopnine, nakar bi se takoj pričela plačevati bolniška podpora.

Br. Horvat se strinja z Rev. Škurjem in svetuje, da bi se tako uredilo, da bi se takoj začela plačevati podpora.

Br. Anzelm Murn rečejo, da bi začeli plačevati bolniški asesment z mesecem oktobrom, bi se lahko pričela plačevati bolniška podpora z mesecem \$50.00.

Br. gl. predsednik svetuje, da se tudi ta prošnja usliši. Br. Škedel predlaga, da se bratu Turkovich, Pa. in omenja, da je njegov slučaj zelo kritičen, ker se nahaja v Sanitoriu. Pripomoček dar v znesku \$50.00.

Br. Peter Malek, predsednik Gospodarskega odbora prečita prošnjo sobrat Paul Turkovich, člana dr. št. 14, Pittsburgh, Pa. in omenja, da je njegov slučaj zelo kritičen, ker se nahaja v Sanitoriju. Pripomoček dar v znesku \$50.00.

Br. Štrukel predlaga, da se bratu Turkovich, da se država daruje svota \$35.00. Vsestransko podpirano in sprejet.

Br. Peter Malek, predsednik Gospodarskega odbora poroča, da je izpolnil denar iz mladinskega od-

Sestra Anzelc misli, da bi bilo treba takoj plačati \$2.50 pristopnine. Nadalje pravi, da pri drugi organizaciji še ni plačalo nobene posebne doklade v centralni bolniški sklad.

Br. Glavach, predsednik nadzornega odbora se strinja z Rev. Murnom.

Br. Lavrich svetuje, da bi se sposodilo \$1000.00 iz Mladinskega oddelka.

Br. Gerchar priporoča en razred in ne tri.

Br. Anton Štrukel tudi predlaga samo en razred in sicer 75c na mesec prispevkov in priporoča sprejem centralizacije.

Br. Jakob Štrukel pojasni svoj namen, da bi se pričelo s plačevanjem bolniške podpore z dnem 1. januarjem 1931. Vsako društvo naj plača po \$1.00 za vsakega člena ali članico pristopnine iz svoje blagajne in naj se prične vsaj z dvema razredoma.

Br. Gottlieb je mnenja, da moramo najprvo razmotriti samo za in proti, še le potem, ako bo slučajno sprejeta splošna centralizacija, bomo naredili pogoje.

Br. Terselich poroča, da so člani njegovega društva proti vsakemu povisjanju asesmenta. Zato moramo imeti več razredov, da bo vsem ustrezeno.

Mr. Drašler poroča, da je njegovo društvo zoper centralizacijo in je mnenja, da bodo nastale težkoče, ako se ne bo plačevalo tako visokih podpor, kakor plačuje sedaj društvo.

Br. Balkovec predlaga, da gre na glasovanje vprašanje levestvice.

Br. Kastigar tudi priporoča centralizacijo. Pravi, da je njegovo društvo malo, pa ima največje blagajne.

Br. Terselich pravi, da če mi sprejmemmo centralizacijo, jo bomo začeli na boljši podlagi.

Br. Glavach je mnenja, da se ni treba biti v skrbih, da bi se ne moglo plačevati društvenih urednikov v slučaju, da bo sprejeta centralizacija. Njegovo društvo je sicer nasprotno centralizaciji, toda ta bo v korigirati organizaciji.

Br. Balkovec predlaga, da gre za volitev za in proti centralizaciji in sicer naj bo volitev tajna.

Br. Drašler vpraša ako smo gotovi, da ne bo treba posebnih asesmentov.

Br. Stefanich je mnenja da bo centralizacija v dobrorodni organizaciji.

Br. Slapničar pojasni, zakaj se nekatera društva branijo centralizacijo, kajti društva, ki nimajo velike blagajne, ne morejo zakladati asesmenta za svoje člane.

Br. Medic pravi, da le potem bo prava enakopravnost, ko bomo imeli centralizacijo.

Br. Malek je mnenja, da se napravilo samo dva razreda mesta treh, kot priporoča odbor za pravila.

Preberejo se brzjavne in pismene čestitke, kakor sledi:

Za \$3.50 tedenske podpore se plačuje na mesec....35c

Za \$5.00 tedenske podpore se plačuje na mesec....50c

Za \$7.00 tedenske podpore se plačuje na mesec....75c

Sklenjeno dalje, da vsako skupen sklad in sledi:

Za \$3.50 tedenske podpore se plačuje na mesec....35c

Za \$5.00 tedenske podpore se plačuje na mesec....50c

Za \$7.00 tedenske podpore se plačuje na mesec....75c

Sklenjeno dalje, da vsako

društvo mora sporociti gl. tajniku najpozneje do 20. decembra 1930, v kateri oddelki hoče spadati vsak posamezen član(ica), da se v smislu istega

poročila sestavi prvi tozadovni mesečni asesment, katerega bo moralno vsako društvo plačati skupaj z rednim asesmentom za mesec januar 1931 in nadalje vsak mesec z ozirom na število članstva.

Sklenjeno dalje, da se prične s plačevanjem bolniške podpore 1. januarja 1931.

Predloženo po odboru za pravila na redni osmi konvencijski D. S. D. na tretji seji dne 3. septembra 1930.

Joseph Slapničar, 1. r. pred. Joseph Klepec, 1. r. tajnik odbora.

Rev. Anselm Murn, OFM., 1. r.

Math Balkovec, 1. r.

Katherine Bayuk, 1. r.

Br. Terselich predlaga, brat Balkovec podpira, da se resolucija sprejme Soglasno podprt in sprejet.

Br. Wedic pravi, da kjer nimamo Valuation Report-a, zato ni umestno, da bi se izposodil denar iz mladinskega od-

Kalifornijsko grozdje

NOVO SKLADIŠČE SOČNEGA GROZDJA

WABASH ŽELEZNICA
25th & Canal Streets

VSE VRSTE — NAJBOLJŠA KAKOVOST —
NAJNJIŽE CENE — ODPRTO VSAK DAN
Direktne vozne cene bodo veljale za kraje preko Chicage

Grozdní sok za dom
je legalenPopolna protekcija
zagotovljena

Pridelovalcem kalifornijskega grozinja je bilo od vlade zagotovljeno, da ne bo nikakega oblastnega nadlegovanja konsumentov ki žele kupiti grozdje, da si izdelajo sadni sok za domačo porabo.

VLADA SE NE BO
VMEŠAVALA.

Zdaj je najboljši čas, da kupite sočno grozdje. Vprašajte svojega trgovca s svežim sadjem ali kupite naravnost z ledeničnih vozov na bližnjih železničnih progah.

ŽELEZNIŠKIH PROGAH.

KUPITE SVOJE SOČNO GROZDJE ZDAJ POD
VLADNIM NAČRTOM KONTROLE

California Grape Control
Board, Ltd.

San Francisco California

85% of the entire California grape production is being marketed this year by agencies co-operating with the California Grape Control Board, Ltd.

These agencies are:

CALIFORNIA FRUIT EXCHANGE
CALIFORNIA VINEYARDISTS ASSOCIATION
SAN JOAQN GROWER-SHIPPER ASSOCIATION

Sprejeto.

Slapničar predl., da zadostuje en zdravnik obisk na mesec, v slučaju, da je bolnik v kakem sanatoriju. Sprejeto.

Preberejo se sledče pisme in brzjavne čestitke:

Anton Costello, La Salle, Ill.; Amerikanski Slovenec, Chicago, Ill.; Mil. g. škof iz Peoria, Ill., J. H. Schlarman je

(Dalje na 4. str.)

Denar v Jugoslavijo
brzjavnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:	Za dinarje:
\$ 5.00	6.15
10.00	11.25
15.00	16.35
20.00	21.45
25.00	26.55
35.00	36.70
50.00	51.90
75.00	77.50
100.00	103.00
200.00	204.00
300.00	306.00
400.00	407.50
500.00	509.00
600.00	610.50
700.00	712.00
800.00	813.00

ZAPISNIK OSME KONVEN-
CIJE D. S. D.
(Nadaljevanje z 3. str.)

CETRTA SEJEA.

V sredo pop. 3. sept. 1930.
Gl. predsednik otvoril sejo
ob eni uri popoldne. Č. g.
Murn opravi običajno molitev.
Nadaljuje se s čitanjem pravil
centralnega bolniškega oddeleka.

Po vsestranskem razmotrit
vanju so se odobrila sledeča
pravila:

PRAVILA

**Centralnega Bolniškega Oddel-
ka D. S. D.**

1. Osma redna konvencija
DSD. je sprejela za vsa svoja
podrejena društva in za vse
svoje odraslo članstvo, skupni
centralni bolniški podporni oddelek.

Ta oddelek prične poslovati
den 1. januarja 1931.

Ta oddelek prične deliti bolniško podporo z dnem 1. januaria 1931.

2. Ta oddelek se deli na sledeče razrede, ki imajo skupen
sklad in sicer:

\$3.50 tedensko podporo, za
kar se plačuje mesečnina po
35c.

\$5.00 tedenske podpore, za
kar se plačuje mesečnina po
50c.

\$7.00 tedenske podpore, za
kar se plačuje mesečnina po
75c.

3. Po prvem januarju 1931, ko se prične plačevati bolniška
podpora iz tega oddelka, ne
sme nobeno društvo DSD. plačevati redno bolniško podporo.

4. Novi člani(ice) in stari
člani(ice) se lahko do 20. de-
cemberja 1930, zavarujejo v ka-
teremkoli razredu izmed gori-
omenjenih, toda člani(ice), ki
so ob sprejemu po prvem ja-
nuarju 1931 prestopili 50 leta,
se ne morejo zavarovati za več
kot \$5.00 tedenske podpore.

5. Vsi po prvem januarju
1931 prestopili člani(ice) so de-
ležni do bolniške podpore po
preteku 90 dni. Član(ica), ki
želi biti deležen(na) bolniške
podpore takoj po pristopu,

mora plačati tri mesečne ases-
mente za nazaj.

6. Celotna bolniška podpo-
ra se plačuje za dobo šest me-
scev, ene in iste bolezni. V

slučaju, da je bolnik(ica) še
naprej bolan(a) se mu plača
polovična podpora za dobo
enega leta. Če se ista bolezen
še nadaljuje, se ne plača nobe-
ne nadaljnje podpore za isto
bolezen. Ako trpi član, istočas-
no na dveh ali več bolezni se to
smatra kot ena bolezen. Istota-
ko se smatra za eno in isto bo-
lezen, ako druga bolezen izha-
ja od prve bolezni.

7. Ako po 18. mesecih prve
bolezni, zболi član(ica), ki je
že dobil vso podporo, in če bo-
lezen ne izvira iz prejšnje bo-
lezni, je član(ica) deležen(a)
do poterne podpore kot v prvi
bolezni.

8. Če bolezen ne traja dalj
kot sedem dni, se podpora ne
plača; ako pa bolezen traja dalj
kot sedem dni, se mu plača
podpora od dne, ko se je
bolnik javil društvenemu taj-
niku ustremno ali pismeno.
Poštni pečat se upošteva pri
pismenom naznanih.

9. Podpora se izplača do
dne okrevanja, ki ga omeni
zdravnik na spričevalu, toda
za zadnji dan se podpora ne
plača.

10. Podpore so deležni le
oni člani(ice), ki se strogo
ravnajo po zdravniškem na-
svetu in predpisih, ki so za vsa-
ko delo nezmožni in katere
bolniški obiskovalci potrdijo
vrednim bolniške podpore.

11. Kdor je dolžan na ases-
mentih ali drugih doneskih, ne
dobi podpore.

12. Podpora se ne plača za
spolne bolezni, ali za bolezni,
ki nastanejo zaradi lastne kri-
ve bolnika bodisi v pijanosti,
tepežu, ali v stavkarskih nem-
rih ali za bolezen, ki jo je pri-

pristopu zatajil. Članice ne do-
be podpore za bolezni ki izvira-
jo iz navadne mesečne bolezni
ali nosečnosti.

13. Članica dobi podporo po
preteku 30 dni po porodu, aka
je nezmožna za delo; aka pa
članica zboldi po porodu na ka-
ki drugi bolezni, ki ni v zvezi
s porodom, dobi podporo že po
pristopu, drugače pa šele
po 90. dneh po pristopu.

14. Članici se izplača \$15.00
za porodno podporo.

15. Ako član(ica) zboldi, so
mora takoj javiti zdravniku in
društvenemu tajniku ustremno
ali pismeno ali po drugi osebi.

Isti dan se mora poslati dopis-
nica vrhovnemu zdravniku, aka
so iste v veljavni. Isto tako
se mora takoj javiti društvenemu
tajniku in zdravniku, isti
dan, ko okreva.

16. Bolni član(ica) mora
vsaj enkrat na teden obiskati
zdravnika, ali pa zdravnik čla-
nica(ico); društvo pa mora
poslati vsak teden vsaj dva obis-
kovalca(ke). Ako pa bolnik
biva predaleč, da ga društveni
obiskovalci ne morejo posetiti,
ali če je v bolnišnici, tedaj ga
društveni obiskovalci ne pose-
čajo. V takem slučaju mora
imeti bolnik vsaj eden zdrav-
niški obisk vsak teden. V slu-
čaju neozdravlje bolezni ni
potreba obiskovalcev; bolnik
pa mora imeti eden zdrav, obis-
ki vsak mesec. Vrhovni zdrav-
nih sme v vseh slučajih bolni-
ška obiskovanja pomnožiti ali
pa zmanjšati. Le dobr zdrav-
niki (M. D.) se upoštevajo.

17. Oddaljeni člani(ice),
katerih društveni obiskovalci
ne morejo posečati, morajo imeti
bolniški list, ki ga dobijo
od društveni, potrejen od javne-
ga notarja ali mirovnega sod-
nika. Od društvenih članov(ic)
obiskovani člani(ice) ne rabi-
jo notarskih potrdil.

18. Ako se član ali članica
preseli v druge mesto, kjer se
nahaja društvo DSD., mora v
teku 30. dni prestopiti k dotič-
nemu društvu, drugače ni deležen(na)
podpore v slučaju bo-
lezni.

19. Člani(ice) potujejo ali
bivajoči izven Združenih Držav
ali Kanade, niso deležni
(ne) bolniške podpore in ne
plačujejo v ta sklad.

20. Obiskovalci morajo vršiti
svoj posel točno, aka jim je
pa nemogoče to izvršavati, se
morajo opravičiti pri društvenem
tajniku, da on pošlje dru-
gega(e) obiskovalca(ke). V

slučaju, da se član(ica) zoper-
stavlja obiskavati bolniška
(ice), ga mora njegovo dru-
štvo po svojih pravilih kazno-
vati.

21. V slučaju, da društvo
dvomi nad zdravnikom, si sme
izbrati drugega zdravnika.

22. Rabiti se sme le zdravni-
ške listine DSD., ki so veljavne
za dobo 30. dni po prejetju iz
urada, ki se po seji društva
pošlje Vrhovnemu zdravniku,
kateri jih pregleda in s pri-
pono pošlje gl. tajniku. Ako je
podpora upravljena in od-
obrena, gl. tajnik izdela Check
in ga predloži v podpis gl.
predsedniku in blagajniku, na-
kar ga pošlje društvenemu taj-
niku, da ga ta izroči bolniku.

23. Bolnik zgubi pravice do
podpore, aka opravlja kakrš-
njekoli delo doma ali izven
doma.

24. Ako bolnik med bolezni-
jo posetuje javne lokale brez
zdravniškega dovoljenja, izgubi
vse pravice do podpore.

25. Ako se članu(ici) dokaže,
da zahteva bolniško podporo
na neopravičen način, se ga
izloži iz tega razreda za vselej.

26. Ako se društvo dokaže,
da podpira neopravičene zah-
teve, mora društvo vrniti DSD.

vse povzročene škode ali se ga
postavi pred glavnim porotni od-
bor za kaznevanje.

27. Član(ica), ki želi vstopiti
v višji bolniški razred se mora
podvreči zdravniški preis-
kavi.

28. V slučaju, da radi števil-
nih izplačil nastane v bolni-

škim skladu primanjklaj, mo-
ra gl. izvrševalni odbor razpi-
sat tozadne posebni ases-
menti, da se primanjklaj nadome-
sti in blagajna opomore.

29. Novi član(ica), ki plača
v bolniški sklad toliko, kot zna-
ajo trimesečni prispevki nje-
govega oddelka, je deležen
(na) bolniške podpore takoj
po pristopu, drugače pa šele
po 90. dneh po pristopu.

Br. Wedic predlaga, da se
izreče "narodnosti" doda
sledi: "ki je praktičen Katoličan
in Unijat združen z Rimom".

Točka 6 istega Člena, stran
48, se črta sledi: "in mora
tako plačati pristopino" do-
da se sledi: "Tajnik vpraša
kandidata, če je na praktičen
katoličan in h'kateri župniji
spada. Tajnik se mora o tem
tako prepričati, če je odgovor
resničen."

Brat Klepec predlaga, da bi
se šlo od točke do točke, kater-
je ta odbor pripravljen, kakor
tudi vse druge točke katere že-
li zbornica izpremeniti.

Sprejete so bila sledi: "Spre-
membe; priporočano po odboru
število 4, stran 27, se dostavi —
in angleški.

Nova točka 5. Delokrog D.
S. D. je v Združenih Državah
Severne Amerike in Kanade.

Predlagano po sobr. Gersich,
podpirano po Rev. Škurju in
enoglasno sprejeto.

Člen 1, Točka 4, stran 27,
se dosta — in angleški.

Sledi 15 minut odmora.

Glede najemnine prostorov
glavnega urada se odobri
\$50.00 kot dodatno najemninu
za leta 1929-1930.

Brat Wolf predlaga, da bi
se spremeni na — "tretji pone-
deljak v avgustu." Predlagano
po sestri Kalčič, podpirano
po sestri Bayuk in enoglasno
sprejeto.

Brat Klepec predlaga, da bi
se spremeni na — "tretji pone-
deljak v avgustu." Predlagano
po sestri Kalčič, podpirano
po sestri Bayuk in enoglasno
sprejeto.

Točka 6 istega člena na stra-
ni 29, se popravi v toliko, da je
vsako društvo, ki šteje 75 ali
manj članov, deležno do enega
delegata(inje) in za vsakeh
datatnih 75 članov(ic) ali del te-
ga, po enega delegata(inje).

Člen 8, Točka 8, stran 37, se
doda med besedi "kakor" in
"zahtevajo" besedo, "pred-
sprejemo pravila", in —. Sprejeto.

Člen 10, Točka 1, stran 39 se
doda sledi: "Glavni odbor
sme tolmačiti nejasne točke in
pomanjklivosti v pravilih, toda
ne sme ničesar izpreravnjati,
dostavljati ali črtati. Izpopol-
njevati pravila sme le konven-
cija, ali pa članstvo potom
splošnega glasovanja. Brat
Terselich predlaga da se sprejme
vse spomembne pravilne.

Točka 3 iz tega Člena se za-
besedo "zavarovalnina" doda
— "kakor tudi poškodljivo
in podporo. Smejo poplačati
tudi vse druga navadna ali red-
na izplačila, glavni odbor pa
nima pravice dajati kakih dal-
jih komurkoli; tudi ne sme de-
lati izrednih obveznosti; iz-
redne zadeve se lahko dajo na
splošno glasovanje ali pa mor-
ajo počakati konvencije.

Brat Klepec predlaga, da
naj ima glavni predsednik, taj-
nik in blagajnik pravico ovre-
či sumljive dopise. Sprejeto.

Prečita se čestitka podružni-
ce št. 24, Slovenske Zveze,
La Salle, Ill. Zbornica jim je
zaklicala trikrat Živijo. Brat
gl. predsednik zaključi četrto
sezono ob peti uri zvečer. Č. g.
Murn opravi običajno molitev.

Geo. Stonich, gl. predsednik.
Paul J. Laurich, zapisnik.
John Gottlieb, pomož. zapis.
(Dalje prih.)

*****

BITS-A-BOUT D.S.D.
BOWLERS

Joliet, Ill.

I hope I hear from some of
my readers and let me know
if you enjoy reading this column,
if so, then from henceforth it will be known by the
above name and I'll endeavor
to do my best and supply you
with plenty of good reading.

Every day in every way
we're getting better and bet-
ter, and so we are just glanc-
ing every week at our scores
and see if you won't agree
with us. It seems that this
week I'll have to award the
loving cup to Nettie Wedic,
she made the highest score;
of course, you can't beat Ann
Mutz, it's no use; we're all
wishing she'd get a cramp in
her big thumb, so that we
could have it over her. But, it's
no use, it's just like trying to
reach for the moon. But, it's
all right Ann, we'll all love
you when the tournament

comes along.

Say, I wonder, if Joe will
ever know what he does to a
certain party, when he looks
at her with his angelic expres-
sion.

It's no use now, I know why
Edith can't make high scores
with the big boy friend on the
other side of the score board;
best remedy for that is put-
ting up a screen.

Do you know that Eddie
thinks, Bertha looks like Col-
leen Moore?

Ann Perush, I wonder what
you were thinking about while
sitting on the window sill?

Won't somebody please page
Sherlock Holmes and find out
who the dark haired man in
gray was?

You know I wonder if Helen
ever misses the "Klever Kid"
on Thursday nights?

Didn't Agnes look like a
Russian peasant in her blouse?

We wonder what Jen got
the cramp in her knee from?
Rose must have oiled her
shoes this time.

Do you know that we have
some good top spinners

POUK O TEM IN ONEM.

LAŽI-ZDRAVNIKI NA RADIU

Zdravstvena oblast države New York je objavila svarilo proti zdravstvenim šarlatašom (radio quacks), ki držijo predavanja o zdravju na radiu.

"Radio", izjavil je Dr. Wynne, "je žalibog dvorčen nož, kajti nudi priliko tudi šarlatašom in trgovcem zdravil, ne pa le pravim zdravnikom. Izborni zdravnik imajo radio-predavanja pod pokroviteljstvom zdravstvenih oblasti, katera predavanja služijo zares občinstvu, ali na drugi strani tudi mnogi šarlataši so se poprijeli modernega načina oglaševanja potem radia. Tako se pojavljajo mnogi laži-zdravniki in prodajalci čudnih zdravil in zdravilnih priprav v manjših radio-postajah, kjer ni tako strogega nadzorstva nad govornikami."

"Našli smo, da mnogi ljudje, ki so se potom radia predstavili občinstvu kot zdravniki in so dajali nasvete o zdravstvenih stvareh, niso niti bili licencirani zdravniki. Nasvetovala se je ljudem raba raznih patentnih lekov za vse mogoče bolezni. Krogljice, "zdravilne jedi", patentni leki in razne praprave so se oglaševali kot baje znanstveni pridelki, izdelani pod vodstvom velikih zdravnikov."

"Našli smo v sploh, da vsemi šarlataši, ki se dandanes ne upajajo več oglaševati v časopisih, so našli v manjših radio-postajah svoje zavetje."

"Dostikrat leki, ki se pripovedajo s strani teh šarlatašov, niso ne dobrni ni slabí, niti ne koristijo, niti ne škodujejo. Škodujejo pa vendarle v tem, da človek jih rabi, ko bi za njegovo zdravje potreboval nekaj drugega. Tako bolni živi v krivi nadu, da se zdravi, med tem ko pravzaprav zanemarja svojo bolez.

"Ako ste bolni, pojrite k dobru zdravniku. Ne napravljate Vi sami svojo diagnozo, niti ne pustite da Vam je napravi kak šarlataš."

"Ne dajte se premotiti po prizoričilih, ki hvalijo uspeh tega ali onega leka. Vsak šarlataš more prav zlahka za dečetih dobiti ne sto marveč tisoč prizoričnih pisem, da prepriča občinstvo o dobroti svojega leka."

"Mnogi ljudje pišejo takrat, da so jih lahko vrnili in se hitro dajejo prepričati, da jih lek pomaga. Šarlataši znajo prav dobro vporabljati to človeško slabost."

"Zapomnite si, da pošten in dober zdravnik ne bo nikoli garantiral sigurno ozdravljenje, zlasti ne v krovičnih slu-

TO IN ONO.

SVILA IZ ŠOTE

Kakor poroča "Prager Presse", se je dvema Pražanoma posrečilo po večletnih poskuših, da sta napravila iz šote celulozno raztopino, iz katere se da izdelovati papir, umetna svila in drugo umetno blago.

Pri svojih poskusih s šoto, je iznajdljiv ugotovil, da se dobi iz njegove celulozne mase, ki je narejena iz šote, po raznih procesih čiščenja 30 do 35 odstotkov čiste "A"-celuloze. Iz te celuloze se je posrečilo plesati niti, ki so porabne za izdelovanje vseh vrst umetnih svil.

Nova iznajdba bo industriju umetne svile zelo predvračila.

STRAŠNA SMRT

Pred kakim poldrugim mesecem je želesniških delavca Ivana Mavrovića obgrizel stekel pes, ko se je vračal z dela domov. Ugriznil ga je v prst.

Ker rana ni bila velika, delavec ni iskal zdravniške pomoči. Pred dnevi je pa delavec začutil v roki strašne bolečine, ki so bile vedno hujše, dokler ni delavec zbesnel. V sredo so ga pripeljali v Zagreb v bolničko, kjer je v najstrašnejših mukah umrl.

TRIJE NIGRI PRZNALI UMOR

St. Genevieve, Mo. — Oblasti so morale na skrivaj spraviti iz tukajšnje ječe v ječo v Hillsboro tri nigre, dva moška in eno žensko, ki so prznali,

popularen v Ameriki, kot je bil kajedaj v Evropi. Tam se ima zahtevali za svoj početek starim Druidom, duhovnikom poganskim Keltov, ki so bili prvotni naseljenci britanskih otokov. Ob tem dnevu so Drudi ugasiли ogenj v prisotnosti občinstva, da s tem označujejo koniec žetve in uspešnega leta. Kakor se je to zgodilo s marsikaterimi starodavnimi proslavami, se je prvotni namen proslave izgubil v zmes legend in vira.

Nastala je tradicija, da tega dne vile zapuščajo svoja skrivališča in plešejo s coprnicami v gozdnih livadah. Zli duhovi tega dne uganjalo svoje kvante v zapuščenih starih cerkvah in samostanh in podrtih. Tako je vsaj veroval priprosti neuk narod. Marsikateri kmet je bil tako prepričan o tem, da je po noči z bakljo v roki hodil po svoji farmi, da tem preganja zle duhove, in pel je pri tem zaklinajoče pesni:

"Se nihče ni umrl od tega, če je preveč spal, preveč dela pa zdravju rado škoduje."

Seveda to je bila noč kaj pripravna za vedeževanje in prorokovanje. Med temi je zlasti prorokovanje o bodočem možu igralo veliko ulogo pri dečetih.

Dandanes je še ostalo mnogo tega pri pravili Hallowe'nu, seveda v šali. Sicer Hallowe'en ni nikak zakonit praznik, ali zvečer se mladina kaj rado pošali, se maskira in se zabava s šaljivim prorokovanjem.

Nikak nadomestek Višek v kakovosti

Anheuser-Busch
Budweiser
Barley-Malt Syrup
SVETEL ALI TEMEN
REDILEN
NI GRENEK

Nikak nadomestek Višek v kakovosti

SIR H. RIDER-HAGGARD:

Hči cesarja Montezume

ZGODOVINSKA POVEST

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

In celo v onem trenutku, ko sem zrl smrti v oblije, mi je kri mogočno vzplala po žilah, tako me je zasklelo to surovo zasmehovanje. Resnica, da zmaga de Garica je bila popolna. Tako daleč sem prišel, da bi ga izsledil in kaj je bilo konec vsega tega zasledovanja? On je zmagal in je bil baš na tem, da me yrže morskim somom. Vzlic temu sem mu odgovoril kolikor mogoče dostenjstveno.

"Res me imam v oblasti, toda najin položaj je neenak," sem rekel. "Ako imam le še iskričo možnosti in poštenosti v sebi, daj mi meč in z mečem v roki urediva enkrat za vsej najino zadevo. Vem, da si še slab od bolezni, kakšen pa sem jaz ki sem preživel toliko dni in noči v tem vašem peku? Najine moči so enake, de Garcia."

"Že mogoče, bratranec, ampak čemu bi se borila? Veš, da govorim odkriti, takrat, ko sva si stala z mečem v roki drug drugemu nasproti, mi ni šlo nič kaj dobro; in ti dobro veš, dasi je čudno, da so me vedno mučile slutnje, da boš ti moj konec. To je eden izmed vzrokov, zakaj sem se bil umaknil v te toplejše kraje. Sedaj, prijatelj, pa sam vidiš, da so bile vse te slutnje prazne, bedaste. Še vedno živim, dasi sem bil nevarno bolan, in me je volja živeti še naprej; ti pa — oprosti, da se tako izrazim — ti pa si že toliko kot mrtev. V resnici tale gospoda," in je pokazal na možaka, ki sta v tem porabila najin razgovor in vrgla v morje sužnika, ki je prisel za menoj skozi lino, "že komaj čakata, da končava najin pogovor. Ali imam kako sporočilo, da ga za te izvršim? Ako ga imam, ven ž njim, zakaj čas je kartek in tisti prostor spodaj mora biti ob zori izpraznjen."

"Sam za sebe ti nimam ničesar sporočiti, imam pa neko sporočilo za tebe, de Garcia," sem mu odgovoril. "Predem ti ga povem, naj izpogovim nekaj drugega. Zmagal si, kot vse kaže, podli morilec, vendar morebiti še ni konec vsega. Tvoj strah se utegne všeeno še uresničiti. Mrtev sem, ampak moja osvetne všeeno še dalje živeti, zakaj prepuščam jo Roki, v katero bi jo bil moral že takoj iz početka položiti. Mogoče boš živel še nekaj let; ali pa v resnici misliš, da se odtegne maščevanje? Nekdaj boš umrl, de Garcia, tako gotovo kakor umrjem jaz nocoj, ampak kaj potem, de Garcia?"

"Kar tiso, prosim te," je dejal porogljivo. "Med tem se vendar nisi dal posvetiti v duhovnika. Dejal si, da imaš neko sporočilo. Hitro, prosim, mi ga povej. Čas beži, mudi se, bratranec Wingfield. Kdo pošilja sporočilo takemu pregnancu, kot sem jaz?"

"Izabela de Siguencia, ki si jo prevaril s sleparško poroko in zapustil," sem odgovoril.

Planil je s stola in skočil k meni.

"Kaj je ž njo?" je šepnil srdito.

"Ej, s smrto so jo kaznovali."

"Mati božja! Kako veš to?"

"Slučajno sem izvedel. In njen prošnjo, da naj se tebi pove, kako je umrla, prikrivačo tvoje ime, da te ljubi in ti odpušča. To je njen sporočilo. Naj te straši na veke, ona in moja mati. Straši naj te v življenju in smr-

ti, na zemlji in v peku."

Za trenutek si je zakril obraz z rokama, nato pa jih je povesil, se sesedel nazaj na stol in zaklical mornarjem:

"Proč s tem sužnjem! Zakaj sta tako počasna?"

Možaka sta se mi približala, ampak mene niti bila volja, da bi pustil, da bi me onadva vrgla v morje; želel sem, da bi bil de Garcia deležen moje usode, ako bi bilo mogoče. Iznenada sem skočil proti njemu, ga zgrabil okoli pasa in ga potegnil s stola. Tolika je bila moja moč, ki sta mi jo dala jeza in obup, da se mi je posrečilo dvigniti ga do vrha ograje. Na žalost ne dalje, kajti v tistem trenutku sta priskočila mornarja in mi ga iztrgala iz rok. Nato so planili nad mene z mečem v roki in spoznal sem, da je bilo vse izgubljeno. Prijel sem se ograje in skočil v morje.

Razum mi je veleval, da je najboljše, da čim hitrejš utonem; sklenil sem, da niti plavati ne poskusim, temveč da se takoj pogremem. Toda veselje do življenja je bilo presilno in čim sem se dotaknil vode, sem razprostrel roke in začel plavati ob ladji, v njeni senici, ker sem se bal, da ne bi de Garcia ukazal strelijeti v mene s puščami in kroglijami iz pušč. Ko sem tako plaval, sem ga slišal, ko je zaklek in rekel:

"Ni ga več. To pot je dobro šlo, ampak za las je manjkalo, da se moje slutnje končno niso uresničile. Pah! Kako me straši pogled na tega človeka!"

Zavedel sem se v svojem srcu, da ravnam prav nespametno; četudi bi me bili morski somi pustili na miru, bi vseeno plaval po tej topli vodi šest ur, osem a navsezadnje bi moral vendar utoniti; kaj bi mi koristili vsi ti napor? Vzlic takim mislim sem plaval počasi naprej; po vsej nesnagi in smradu s sužnji napolnjenega spodnjega dela ladje, mi je bila čista morska voda in dihanje čistega zraka kakor jed in vino, in čutil sem, da mi spontoma moči naraščajo. Sedaj sem bil gotovo že sto korakov daleč od ladje, dasi so me na krovu ostali težko videni, sem še vedno slišal pluskanje vode, ko so metali sušnje s krova, in vpitje potapljačih, katere so bili žive vrigli v morje.

Dvignil sem glavo in se oziral po širnih vodah; v daljavi sem opazil nekaj, ki je plavalo po morju; začel sem plavati tja vsak hip pričakujč da me bo koniec, kajti v tistih morjih mrgoli morskih somov. Kmalu sem priplaval bližje in sem v veliko veselje spoznal, da je bil veliki sod, katerega so vrgli z ladje in ki je plaval pokonci obrnjen po vodi. Dospel sem do njega, ga suval od spodaj toliko časa da se je tako nagnil, da sem se ujel z roko ob zgornji rob. Spoznal sem, da je bil poln kruha in da so ga vrgli v morje zavoljo tega, ker je kruh smrdel. Teža tega smrdljivega kruha pa je delovala kot težina, ki je držala sod v ravnotežju, da je plaval v vodi pokonci. Prišlo mi je na misel, da bi bil nekaj časa varen pred morskimi somi, ako bi mogel priti v sod; samo nisem vedel, kako bi prišel vanj.

"Najboljše delo za manj denarja"

Nobenega izgovora za slabe zobe.

Casi o bolečinah pri zdravljenju in popravljanju zob so minuli, pa tudi stroški za dentistovo delo so tako malenkostni, da bi ne smeli delati zapreke. Tu di ako imate le en zob, ali več, ki so pokaženi, ne odlašajte, da bodo še slabši. Pridite takoj Jutri in zavrnite si svoje splošno zdravje z zdravimi zobmi.

C. V. McKinley, D. D. S.

naslednik Burrowa zobozdravnika

D' Arcy poslopje, 2. nadstropje - Stev. sobe 204

Phone: 4854

CHICAGO IN VAN BUREN STREETS

JOLIET, ILL.

Preiskava in ocena

BREZPLAČNO

čenska postrežnica

Odpoto: ed. B.
z j u t r a j do 8
zvečer.

od 10. zjutraj do
12. opoldne.
V nedelje

Pomota. — Prišle so tri Pa-

čenja v Nazarje k menihom, da bi opravile spoved. Poiskale so enega izmed očetov in mu dejale: Prišle smo tri s Pake, da bi se spovedale.

Menih: Kaj, spake? Spak pa ne spovedale.

Prvi godec: Jaz nisem ba-
sist, on je zadnji.

SIRITE 'AMER. SLOVENCA'

Tovarniška razprodaja

KOTEL NOVEGA MODELJA

Catalogue FREE

Izdelan iz hr-
redno močne-
ge, težkega,
čistega bakra,
s kapo, 5 in-
čev, iz trdne-
ga gumba, in
Lahko se si-
stisti. Nikak-
vajakov je na
nikakih zavojev,
Ne morete si
opeči na
mehki težki
ni pri snema-
ju pokrovka.
K a p o : lahko
položite gori
ali jo snemite
v vodo, se-
kundi s tem,
da pridete na
na gumb na
vrhu. Varno, praktično, enostavno in trpežno.
Noben izdelek take kalitve in hrabrosti
se ne priznava, po takem načinu. Idejno za
niskim pritiskom in pasteurizer. Idejno za
domačo kuhinjo. Nič boljšega za splošno uporabo.
Vzdržan vani bo skoči celo življenje in van
sluhi v vaša zadovoljstvo. Gori so navedene
tovarniške cene, vse po enem pogodbom gotovini z na-
robljeno. Pohištvo manjši order all čeck. Točna
odplačljivost v navadnem modrem zabolju. Sa-
mo posoda je vredna nabave.

HOME MANUFACTURING CO.

Dept. H-19 18 East Kinzie Ave.

Chicago, Ill.

Kupite pohištvo, karpete in
peči od

JOSEPH E. SPELICH

dolgo letno izkušnjo v po-
hištvu v Jolietu.

Sedaj skupaj z Fitzgeralds.

Dobro pohištvo za manjšo
ceno.

505-807-809 CASS STREET

Zunaj iz visoke rentne cene.

Odpoto zvečer.

Zamenjajte pri nas svoje
staré pohištvo za novo.

so prepričane, da dobijo pri meni
najboljše, najčistejše in najcenejše

MESO IN GROCERIJO

V zalogi imamo vedno vsake vrste

sveže ali suho prekajeno meso ter
vse predmete, ki spadajo v mesarsko
in grocerijsko obrt.

JOHN N. PASDERTZ

COR CENTER & HUTCHINS STS.

JOLIET, ILL.

Chicago Telefon 2917.

Phones: 2575 in 2743

ANTON NEUMANICH & SON

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V JOLIETU

IN AMERIKI.
USTANOVLEN L. 1895.

Na razpolago noč in dan. — Najboljši avtomobili za pogrebne, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.

1002 N. Chicago Street,

Joliet, Illinois

Vaši prihranki

zloženi pri nas, so vedno varni. Vi živite lahko v katerikoli izmed naših držav, in vendar ste lahko vložniki na naši banki, prav kakor bi živali v našem mestu. Pišite nam za pojasnila in dobili boste odgovor z obratno pošto v svojem jeziku. Mi plačujemo po 3 od stoti obresti na prihranke, in jih prištejemo h glavnici dvakrat na leto, ne glede na to ali vi predložite svojo vložno knjigjo, ali ne.

Naš kapital in rezervni sklad v vsoti več kot \$740.000 je znak varnosti za vaš denar.

Naš zavod uživa najboljši ugled od strani občinstva, kateremu ima nalogo nuditi najljudnejšo postrežbo, in od katerega prejema najizratnejšo naklonjenost.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO & CLINTON STS.,

JOLIET, ILLINOIS.

WM. REDMOND, predsednik.

CHAS. G. PIERCE, kasir.

JOSEPH DUNDA, pomožni kasir.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—